

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2017 m. kovo 29 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Broniaus Januškos, Irenos Paulauskienės (pirmininkė ir pranešėja) ir Donato Vansevičiaus, dalyvaujant pareiškėjos atstovei advokatei Aušrai Ižičkieni, atsakovės atstovui Viktorui Popandopulai,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Lietuvos rytas“ skundą atsakovei Visuomenės informavimo etikos asociacijai ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims Toddui Francisui Kozeliui (Todd Francis Kozel) ir Ingai Kozel dėl sprendimo panaikinimo.

Teismas

n u s t a t ė:

Pareiškėja UAB „Lietuvos rytas“ kreipėsi į teismą su skundu, kuriame prašo: 1) panaikinti Visuomenės informavimo etikos komisijos (toliau – Komisija) 2016 m. lapkričio 23 d. sprendimą Nr. EKS-27/16 „Dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus“; 2) priteisti patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Paaškina, kad Komisija 2016 m. lapkričio 23 d. priėmė sprendimą, kad dienraštyje „Lietuvos rytas“ paskelbtoje žurnalistų Rasos Karmazaitės ir Arvydo Lekavičiaus publikacijoje „Lietuvės užburta turčių medžioja buvusi žmona“ pažeistos Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso nuostatos. Ginčo publikacija buvo paskelbta dienraščio „Lietuvos rytas“ 2016 m. vasario 20 d. numeryje. 2016 m. kovo 18 d. tretieji asmenys dėl šios publikacijos pateikė skundą Visuomenės informavimo etikos komisijai. Skunde nurodyta, kad spausdinant publikaciją buvo pažeistas Visuomenės informavimo kodeksas.

Pažymi, kad skelbiant publikaciją Visuomenės informavimo etikos kodeksas dar negaliojo, jis buvo priimtas 2016 m. vasario 29 d. Tuo metu galiojo Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksas.

Nors skunde Komisijai buvo nurodyti tuo metu negaliojusio Visuomenės informavimo etikos kodekso pažeidimai, Komisija išnagrinęjusi skundą nusprendė, kad yra pažeistas Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksas.

Skunde išsakytos pretenzijos dėl Visuomenės informavimo etikos kodekso pažeidimų ir 2016 m. lapkričio 23 d. Komisijos sprendime identifikuotų pažeidimų sudėtytys skiriasi, t. y. skunde

nebuvo kreiptasi dėl tokių Komisijos identifikuotų pažeidimų: 1) dėl atsakymo teisės suteikimo kritikuojant asmenį; 2) dėl nuomonių įvairovės užtikrinimo.

Komisijos pozicija, kad buvo pažeistos kitos Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso nuostatos (skirtingos nuo nurodytų skunde), paaiškėjo tik per posėdį, kai Komisijos nariai uždavė keletą klausimų ir (ar) išsakė savo nuomonę vienu ar kitu klausimu. Tačiau tokio trumpo laiko nepakanka tiksliai ir išsamiai atsakyti į tokiu būdu, t. y. posėdyje, iškeltą problemą, o juo labiau pateikti įrodymų. Dėl to laikytina, kad taip nepagrįstai buvo suvaržyta pareiškėjos teisė būti išklaustyta.

Komisija konstatuodama pažeidimą dėl nuomonių įvairovės užtikrinimo peržengė pateikto skundo ribas. Be to, žurnalistė Rasa Karmazaitė ieškojo konsultantų, kurie galėtų pateikti savo ekspertinį vertinimą dėl publikacijoje aprašytos situacijos, tačiau pateikti kuo daugiau nepriklausomų asmenų nuomonių buvo objektyviai neįmanoma.

Nurodo, kad Komisija, padarydama išvadą, kad buvo pažeista žurnalistų pareiga kritiškai vertinti savo informacijos šaltinius, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, remtis keliais šaltiniais, rėmėsi 2016 m. liepos 7 d. žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimu Nr. (SK-55)SPR-68. Pati Komisija, nagrinėdama skundą, jokių naujų aplinkybių nenustatė, nors privalėjo pati atlikti išsamų skunde nurodytų aplinkybių tyrimą, esant poreikiui rinkti įrodymus ir remdamasi atlikto tyrimo duomenimis priimti sprendimą dėl Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimų, o ne remtis žurnalistų etikos inspektoriaus pagal kompetenciją atlikto tyrimo medžiaga.

Teigia, kad Komisija taip pat peržengė skundo ribas nustatydama pažeidimą dėl atsakymo teisės suteikimo kritikuojant asmenį. Taip pat paaiškina, kad abu publikacijos autoriai įvairiais būdais bandė susisiekti su publikacijoje aprašomais asmenimis, tačiau arba nebūdavo gaunamas atsakymas, arba atsakymas būdavo neigiamas. Be to, tretiesiems asmenims atstovaujanti advokatė ne tik uždraudė rašyti, bet ir rinkti informaciją apie jos klientų veiklą Lietuvoje, o nepaklusus tokiam draudimui pagrasino susidorojimu.

Atsakovė Visuomenės informavimo etikos asociacija atsiliepiame į pareiškėjos skundą su juo nesutinka ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Paaškina, kad publikacijoje, dėl kurios priimtas skundžiamas 2016 m. lapkričio 23 d. Komisijos sprendimas, buvo pasakojama apie prabangų Ingos Kozel gyvenimą ir teigiama, kad šią prabangą užtikrinantis jos vyras verslininkas Toddas Francisas Kozelis po skyrybų su buvusią žmona Ashley Kozel nėra sumokėjęs visų šiai priklausančių pinigų. Toddas Francisas Kozelis taip pat buvo kritikuojamas dėl galimai nesažiningai vykdytos komercinės veiklos ir kaltinamas sukčiavimu parduodant naftos įmonių akcijas. Teigiama, jog galimai nuo šios veiklos nukentėję asmenys kerštaudami buvo išpaišę Ingos Kozel namą Vilniuje, subadę automobilio padangas bei sudaužę veidrodėlius ir dėl to buvo kreiptasi į policiją.

Taigi publikacijoje pasakojant apie galimą sukčiavimą buvo atsiliepiama į neaiškią konfliktinę situaciją. Buvo pateiktos asmenų, galimai nukentėjusių arba vos nenukentėjusių dėl Toddo Francisio Kozelio finansinės veiklos, kritiškos nuomonės, kurios dėl suprantamų priežasčių yra vienašalės ir suinteresuotos. Kitokių nepriklausomų nuomonių ir (ar) ekspertų vertinimų dėl aprašomos situacijos publikacijoje pateikta nebuvo, todėl Komisija pagrįstai nustatė pažeidimą dėl nuomonių įvairovės užtikrinimo. Be to, Toddui Francisui Kozeliui nebuvo suteikta galimybė pasiteisinti dėl išsakomos kritikos, susijusios su sukčiavimu ir vykdyta komercine veikla, paaiškinti faktus ir (ar) paneigti galimai klaidingą informaciją, kaip ir nenurodyta, kodėl tai nepadaryta, todėl buvo nustatytas pažeidimas dėl atsakymo teisės nesuteikimo kritikuojant asmenį.

Publikacijoje taip pat buvo pateikta netiksli ir neteisinga informacija apie galimai kerštaujančių asmenų apgadintą tretiesiems asmenims priklausančią automobilį ir apie tai, kad jie dėl to yra kreipęsi į teisėsaugos institucijas. Ši informacija galėjo būti patikrinta, tačiau publikacijos autoriai, pasirėmę anoniminiais informacijos šaltiniais, paskelbė ją nepatikrintą, todėl skundžiamame sprendime buvo konstatuotas pažeidimas dėl nepatikrintos informacijos paskelbimo.

Pažymi, kad jokiais teisės aktais nėra ribojama Komisijos galimybė spręsti dėl Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimų, net jei publikaciją skundžiantis asmuo šių pažeidimų neižvelgia ar vertina juos kitaip. Taip pat skundžiantis publikaciją asmuo neprivalo įvardyti, jo

manymu, pažeistų Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso straipsnių, o pakanka tik nurodyti konkrečius veiksmus ar neveikimą, dėl kurių skundžiamasi.

Aptariant neva pažeistos pareiškėjos teisės būti išklaustyta klausimą, pažymėtina, kad pareiškėjai Komisijos posėdyje atstovavęs advokatas turėjo galimybę tinkamai atsakyti į visus Komisijos narių klausimus. Pareiškėjos atstovo pasisakymai nebuvo ribojami ir visi išlikę klausimai bei argumentai buvo vertinami ir aptarinėjami tiek laiko, kiek tai buvo būtina, kad pareiškėja tinkamai išsiaiškintų savo poziciją. Todėl jos kaltinimai, kad jai nebuvo žinoma trečiųjų asmenų pretenzijų esmė ir kad Komisija nepagrįstai atėmė iš jos teisę būti išklaustyta, yra nepagrįsti.

Teigia, kad abejotinas pareiškėjos teiginys, kad pateikti daugiau nepriklausomų nuomonių nebuvo įmanoma. Kadangi aprašomą situaciją galėjo pakomentuoti teisėsaugos institucijų atstovai, vertybinių popierių ekspertai, korporatyvinės teisės žinovai, galų gale buvę Toddo Franciso Kozelio verslo partneriai, tačiau publikacijoje buvo apsiribota vien tik publikacijos autorių pozicija palaikančiomis šališkomis neįvardytų asmenų nuomonėmis.

Priimdama skundžiamą 2016 m. lapkričio 23 d. sprendimą Komisija pagrįstai rėmėsi etikos inspektorius atlikto tyrimo metu nustatytais ir įrodytais faktinėmis aplinkybėmis, kad publikacijoje paskelbti ginčo teiginiai neatitinka tikrovės. Tačiau Komisija taip pat atliko išsamų savarankišką tyrimą – pareiškėjai ir publikacijos autoriams buvo pasiūlyta pateikti raštiškus paaiškinimus dėl skundo, posėdyje buvo išklausti žodiniai pareiškėjos atstovo paaiškinimai. Taigi laikytina, kad Komisija atliko nuodugnų ir išsamų visų skunde nurodytų aplinkybių tyrimą.

Pabrėžia, kad žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai ne tik turi pareigą suteikti kritikuojamam asmeniui teisę atsakyti, bet ir pareigą pranešti visuomenei, jeigu su kritikuojamu asmeniu nėra galimybės susisiekti arba šis atsisako pasinaudoti atsakymo teise.

Tretieji suinteresuoti asmenys atsiliepime į pareiškėjos skundą su juo nesutinka ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodo, kad Komisija turi kompetenciją apskritai vertinti pareiškėjos atliktus pažeidimus, todėl nėra pagrindo teigti, kad atsakovė turėjo kompetenciją priimti sprendimus tik dėl pažeidimų, dėl kurių buvo kreiptasi.

Teigia, kad dėl straipsnyje iškilusių klausimų pareiškėja netgi nesistengė objektyviai įvertinti situacijos, nenurodė jokių nuomonių, todėl tokiomis savo kategoriškomis išvadomis tik siekė sensacijos savo rašomam straipsniui, pažeminti asmenų garbę ir orumą, tačiau ne informuoti visuomenę. Akivaizdu, kad taip buvo šurkščiai pažeistos tiek žurnalistų veiklą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, tiek trečiųjų suinteresuotų asmenų teisės, negana to, žurnalistas, ruošiantis minėtus straipsnius, buvo informuotas, kad tretieji asmenys nepageidauja, kad bet kokia informacija būtų apie juos viešinama.

Taip pat iš pateikto skundo neaišku, kuo remdamasi pareiškėja nusprendė, kad skundžiamame sprendime vadovaujamosi žurnalistų etikos inspektorės nustatytais aplinkybėmis. Skundžiamame sprendime apie žurnalistų etikos inspektorės sprendimą nėra užsimenama nė vienu žodžiu. Atsakovo nurodyti argumentai yra jo paties, o ne kitų asmenų tyrimo rezultatas.

Pažymi, kad neaišku, apie kokį skundų nagrinėjimo ribų peržengimą kalba pareiškėja. Suinteresuotų asmenų atstovės 2016 m. kovo 8 d. skunde aiškiai nurodyta, kad „Žurnalistai turi teikti teisingas, tikslias ir nešališkas žinias, kritiškai vertinti savo informacijos šaltinius, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, remtis keliais šaltiniais“, taip pat nurodyta, kad „neigiamai kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta galimybė paaiškinti, patikslinti, paneigti informaciją. Jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti šia galimybe, būtina apie tai pranešti tame pačiame kūrinyje“. Taigi akivaizdu, kad suinteresuoti asmenys aiškiai ir nedviprasmiškai nurodė, kokios teisės aktų nuostatos pažeistos.

Pabrėžė, kad iš skundo priedų nėra aišku, iš kur pareiškėja gavo tokius suinteresuotų asmenų el. paštus, kadangi tokiais paštais jie nesinaudoja ir nėra pasiekiami. Dėl bendravimo su suinteresuotų asmenų atstove, advokate, nėra aišku, ką pridėdamu dialogu nori parodyti pareiškėja, nebent tik savo interpretacijas. Iš susirašinėjimų matyti, kad jokių klausimų, susijusių su publikacijomis, jie atstovei nepateikė ir neprašė jų pateikti savo atstovaujamesiems. Taigi akivaizdu, kad pareiškėja neįgyvendino jai teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir nesuteikė

galimybės suinteresuotiems asmenims pasiaiškinti. Netgi jeigu pareiškėja ir norėjo traktuoti, jog neva tai suinteresuoti asmenys atsisakė atsakinėti į klausimus, tai turėjo būti paminėta straipsnyje. Be to, pareiškėja nurodo, kad žurnalistui buvo grasinta, tačiau nepateikia jokių įrodymų, patvirtinančių tokius teiginius, priešingai, žurnalistas buvo informuotas, kad tokio turinio straipsniais bus pažeisti norminiai aktai, tačiau to nepaisydamas vis tiek šiuos straipsnius paviėšino.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

Byloje kilo ginčas dėl Komisijos 2016 m. lapkričio 23 d. sprendimo Nr. EKS-27/16 „Dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus“ teisėtumo ir pagrįstumo.

Iš byloje esančių duomenų matyti, kad 2016 m. kovo 24 d. Ingos Kozel ir Toddo Franciso Kozelio interesams atstovaujanti advokatė Aušra Ručienė pateikė skundą žurnalistų etikos inspektoriui dėl interneto portale www.lrytas.lt paskelbtose publikacijose („Pinigus melžianti lietuvė siutina buvusią turtuolio žmoną. Saldų kaunietės gyvenimą pasišovė apkartinti advokatas (I dalis)“ (2016 m. vasario 21 d.), „Lietuviai juos apgavusiam milijonieriui pasirengę nudirti kailį“. Saldų kaunietės gyvenimą pasišovė apkartinti advokatas (II dalis) (2016 m. vasario 22 d.) ir „Meilės lietuvei apakintas turtuolis pamiršo pažadus“ (2016 m. kovo 2 d.)) paskelbtos tikrovės neatitinkančios, Toddo Franciso Kozelio ir Ingos Kozel garbę ir orumą, visuomenės informavimo principus, Visuomenės informavimo etikos kodekso nuostatas pažeidžiančios informacijos.

2016 m. liepos 4 d. žurnalistų etikos inspektorius priėmė sprendimą Nr. (SK-55) SPR-68, kuriame nurodė, jog jokių duomenų apie Toddo Franciso Kozelio neteisėtą ar nesąžiningą komercinę veiklą tyrimo metu nebuvo gauta, be to, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Operatyvaus valdymo skyriaus viršininkas etikos inspektorę informavo, jog policijos registruojamų įvykių registre pagal Ingos Kozel ir Toddo Franciso Kozelio pranešimus ar jų atžvilgių pradėtus ikiteisminius tyrimus nėra.

Žurnalistų etikos inspektorius nusprendė skundą patenkinti iš dalies ir įspėti viešosios informacijos rengėją (skleidėją) – UAB „Lietuvos rytas“ – dėl Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 2 dalies pažeidimo publikacijoje „Pinigus melžianti lietuvė siutina buvusią turtuolio žmoną. Saldų kaunietės gyvenimą pasišovė apkartinti advokatas (I dalis)“, 3 straipsnio 3 dalies, 16 straipsnio 1 dalies, 22 straipsnio 11 dalies 2 punkto pažeidimų publikacijoje „Lietuviai juos apgavusiam milijonieriui pasirengę nudirti kailį“ ir reikalauti juos pašalinti.

2016 m. kovo 18 d. Ingos Kozel ir Toddo Franciso Kozelio interesams atstovaujanti advokatė Aušra Ručienė pateikė Komisijai skundą, kuriame prašė Komisijos atlikti tyrimą ir įvertinti, ar publikacijos „Pinigus melžianti lietuvė siutina buvusią turtuolio žmoną. Saldų kaunietės gyvenimą pasišovė apkartinti advokatas (I dalis)“ (Lietuvos rytas, 2016 m. vasario 21 d.) ir „Lietuviai juos apgavusiam milijonieriui pasirengę nudirti kailį. Saldų kaunietės gyvenimą pasišovė apkartinti advokatas (II dalis)“ („Lietuvos rytas“, 2016 m. vasario 22 d.) atitinka Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso nustatytus reikalavimus.

2016 m. lapkričio 23 d. Komisija priėmė sprendimą Nr. EKS-27/16 „Dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus“, kad Rasos Karmazaitės ir Arvydo Lekavičiaus publikacijoje „Lietuvės užburta turčių medžioja buvusi žmona“ („Lietuvos rytas“, 2016 m. vasario 20 d., Nr. 34/7500) buvo pažeisti Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 5 ir 6 straipsniai bei 22 straipsnio 2 dalis.

Pareiškėja teigia, kad Komisija peržengė skundo nagrinėjimo ribas, kadangi tretieji suinteresuoti asmenys kreipėsi dėl publikacijų išleidimo metu negaliojusio Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso galimų pažeidimų, o Komisija išnagrinėjusi skundą nusprendė, kad yra pažeistas Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksas. Be to, buvo identifikuoti pažeidimai, dėl kurių tretieji suinteresuoti asmenys nesikreipė.

Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (redakcija nuo 2016 m. sausio 7 d. iki 2016 m. gruodžio 28 d.) 46¹ straipsnio 6 dalis nustato, kad Komisija dirba pagal Komisijos patvirtintą darbo reglamentą.

2015 m. kovo 23 d. Komisijos sprendimu buvo patvirtintas Komisijos darbo reglamentas (toliau – Darbo reglamentas).

Darbo reglamento 19 punktas nustato, kad Komisijai teikiamame skunde turi būti nurodyta: skundą pateikusių asmens vardas, pavardė, adresas ir elektroninio pašto adresas, kuris bus naudojamas komunikacijai su skundą pateikusių asmeniu vykdyti, skundo surašymo data (19.1 punktas); konkreti visuomenės informavimo priemonė ir publikacija ar laida, dėl kurios skundžiamasi, taip pat pridedama publikacijos kopija ir (ar) laidos įrašas, jeigu skundžiamasi dėl profesinės etikos pažeidimų, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai paskleisdami informaciją visuomenei (jeigu asmuo kreipėsi į visuomenės informavimo priemonę dėl laidos įrašo kopijos, bet gavo neigiamą atsakymą, įrašo kopiją parūpina Komisija) (19.2 punktas); konkretūs veiksmai ar neveikimas, dėl kurių skundžiamasi (19.3 punktas).

Iš pateiktų Darbo reglamento nuostatų matyti, kad teikiant skundą Komisijai nebūtina nurodyti, kokio konkretaus teisės akto atitinkami straipsniai yra pažeisti, užtenka tik nurodyti konkrečius skundžiamus veiksmus ar neveikimą, dėl kurių skundžiamasi.

Nagrinėjamu atveju teismas konstatuoja, kad pareiškėja yra neteisi teigdama, kad Komisija peržengė skundo nagrinėjimo ribas. Komisija, nustatydamą pažeidimus pagal Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso straipsnius, kurių tretieji suinteresuoti asmenys skunde neminėjo, pažeidimo nepadarė. Teismas pažymi, kas Visuomenės informavimo etikos kodeksas įsigaliojo 2016 m. vasario 29 d., jis pakeitė iki tol galiojusį Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksą. Ginčo publikacija buvo paskelbta 2016 m. vasario 20 d., taigi Komisija nustatydamą pažeidimus privalėjo remtis Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksu, kadangi Visuomenės informavimo etikos kodeksas publikacijos paskelbimo metu dar nebuvo įsigaliojęs.

Pareiškėja taip pat nurodo, kad Komisija suvaržė jos teisę būti išklaustyta, kadangi apie skunde nenurodytus Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso nuostatų pažeidimus sužinojo tik Komisijos posėdyje.

Atsakovė nurodė, kad Komisijos posėdyje pareiškėjai atstovavęs advokatas turėjo galimybę tinkamai atsakyti į visus Komisijos narių klausimus. Pareiškėjos atstovo pasisakymai nebuvo ribojami ir visi išlikę klausimai bei argumentai buvo vertinami ir aptarinėjami tiek laiko, kiek tai buvo būtina, kad pareiškėja tinkamai išsiaiškintų savo poziciją. Prašymų atidėti posėdį advokatė nepateikė.

Atsakovės argumentus pagrindžia byloje esantis išrašas iš 2016 m. lapkričio 23 d. Komisijos posėdžio protokolo, iš kurio matyti, kad advokatė turėjo galimybę atsakyti į visus Komisijos narių užduodamus klausimus ir ja naudojosi, todėl teismas atmets pareiškėjos argumentus, kad buvo suvaržyta jos teisė būti išklaustyta.

Skundžiamame 2016 m. lapkričio 23 d. Komisijos sprendime nurodyta, kad pareiškėja pažeidė Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 5 ir 6 straipsnius bei 22 straipsnio 2 dalį. Pareiškėja su nurodytais pažeidimais nesutinka.

Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 5 straipsnis nustato, kad, gerbdami nuomonių įvairovę, žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai pateikia kuo daugiau tarpusavyje nesusijusių asmenų nuomonių. Tai ypač būtina tuomet, kai viešąja informacija atsiliepiama į aktualius, neaiškius ar konfliktinius gyvenimo klausimus.

2016 m. lapkričio 23 d. Komisijos sprendime nurodyta, kad publikacijoje „Lietuvės užburta turčių medžioja buvusi žmona“ buvo pasakojama apie galimą trečiojo suinteresuoto asmens sukčiavimą prekiaujant įmonių akcijomis ir teigiama, kad dėl šio sukčiavimo yra nuketėjusių asmenų. Publikacijoje buvo atsiliepiama į neaiškią ir konfliktinę situaciją, tačiau kitokių nepriklausomų nuomonių ir (ar) ekspertų vertinimų dėl aprašomos situacijos nebuvo pateikta.

Pažymėtina, kad pareiškėja teismui nepateikė rašytinių įrodymų, jog buvo imtasi kokių nors priemonių siekiant gauti nepriklausomų nuomonių ir (ar) ekspertų vertinimų, susijusių su publikacijoje aprašoma konfliktine situacija. Taigi nagrinėjamu atveju pareiškėja visiškai nesistengė

objektyviai įvertinti susiklosčiusios situacijos, o tik siekė, kad rašoma publikacija sulauktų kuo daugiau visuomenės dėmesio. Todėl teismas konstatuoja, kad Komisija pagrįstai nustatė Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 5 straipsnio pažeidimą.

Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 6 straipsnis įtvirtina, kad žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai turi kritiškai vertinti savo informacijos šaltinius, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, remtis keliais šaltiniais. Jeigu nėra galimybės patikrinti informacijos šaltinio patikimumo, skelbiamoje informacijoje tai turi būti nurodyta.

2016 m. lapkričio 23 d. Komisijos sprendime buvo nustatyta, kad publikacijoje pateikta netiksli ir neteisinga informacija apie galimai kerštaujančių asmenų apgadintą tretiesiems suinteresuotiems asmenims priklausantį automobilį ir apie tai, kad jie yra kreipęsi į teisėsaugos institucijas. Publikacijos autoriai, rėmęsi anoniminiais informacijos šaltiniais, informacijos nepatikrino, todėl pažeidė Lietuvos žurnalistų ir leidėjų 6 straipsnio reikalavimus.

Pareiškėja teigia, kad tokius faktus Komisija nustatė tik remdamasi 2016 m. liepos 4 d. žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimu Nr. (SK-55) SPR-68 ir pati jokių aplinkybių netyrė. Atsakovė nurodė, kad priimdama skundžiamus sprendimus Komisija ne tik rėmėsi žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimu, bet ir pati atliko tyrimą.

Teismas neturi pagrindo abejoti atsakovės teiginiais, kadangi iš byloje pateiktų duomenų matyti, kad Komisija suteikė pareiškėjai galimybę pateikti paaiškinimus, susijusius su nagrinėjama situacija, taip pat iš 2016 m. lapkričio 23 d. Komisijos posėdžio protokolo išrašo matyti, kad vykusiame posėdyje Komisija užduodama klausimus pareiškėjos atstovei siekė išsiaiškinti kuo daugiau su nagrinėjamu atveju susijusių aplinkybių. Be to, pabrėžtina, kad Komisija turėjo teisėtą pagrindą priimdama sprendimą remtis ne tik savarankiškai atlikto tyrimo rezultatais, bet ir žurnalistų etikos inspektoriaus 2016 m. liepos 4 d. sprendime Nr. (SK-55) SPR-68 nustatytais faktais, kadangi jie šiuo atveju Komisijai turėjo prejudicinę reikšmę. Taigi pareiškėjos teiginys, kad Komisija priimdama sprendimą rėmėsi tik žurnalistų etikos inspektoriaus 2016 m. liepos 4 d. sprendime Nr. (SK-55) SPR-68 nustatytais faktais, atmestinas.

Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 22 straipsnio 2 dalis nustato, kad kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta atsakymo teisė, t. y. galimybė pasiteisinti, paaiškinti ar paneigti klaidingą informaciją. Jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti atsakymo teise, būtina pranešti apie tai visuomenei.

Komisijos 2016 m. lapkričio 23 d. sprendime nurodyta, kad Toddas Francisas Kozelis publikacijoje buvo kritikuojamas dėl galimai nesąžiningai vykdytos komercinės veiklos, kaltinamas sukčiavimu, tačiau galimybė pasiteisinti dėl jam išsakomos kritikos, paaiškinti faktus ir (ar) paneigti galimai klaidingą informaciją jam suteikta nebuvo, kaip ir nebuvo nurodyta, kodėl tai nepadaryta.

Pareiškėja paaiškino, kad abu publikacijos autoriai įvairiais būdais bandė susisiekti su publikacijoje aprašomais asmenimis, tačiau arba nebūdavo gaunamas atsakymas, arba atsakymas būdavo neigiamas. Be to, tretiesiems asmenims atstovaujanti advokatė ne tik uždraudė rašyti, bet ir rinkti informaciją apie jos klientų veiklą Lietuvoje, o nepaklusus tokiam draudimui pagrasino susidorojimu. Byloje pareiškėja pateikė du siųstus elektorinius laiškus tretiesiems suinteresuotiems asmenims, į kuriuos atsakymų negavo, tačiau nepateikė jokių įrodymų, kad elektroninio pašto adresai, į kuriuos publikacijos autoriai siuntė laiškus, priklausė tretiesiems suinteresuotiems asmenims Toddui Francisui Kozeliui ir Ingai Kozel. Taigi atsižvelgęs į tai, kas išdėstyta, teismas konstatuoja, kad pareiškėja nesuteikė tretiesiems asmenims atsakymo teisės.

Atmestinas ir pareiškėjos argumentas, kad tretiesiems suinteresuotiems asmenims atstovaujanti advokatė grasino susidorojimu, jei pareiškėja paskelbs kokią nors informaciją apie jos atstovaujamus privačius asmenis. Iš byloje pateiktų susirašinėjimų su trečiųjų suinteresuotų asmenų advokate matyti, kad advokatė tiesiog informavo pareiškėją, kad jos klientas yra privatus asmuo ir jokia informacija apie jį negali būti renkama, o tuo labiau skelbiama.

Taigi teismas konstatuoja, kad Komisijos 2016 m. lapkričio 23 d. sprendimas Nr. EKS-27/16 „Dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus“ yra teisėtas ir pagrįstas, todėl nėra pagrindo jį naikinti.

Pareiškėja prašo atlyginti patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 40 straipsnio 1 dalis nustato, kad proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, turi teisę gauti iš kitos proceso šalies savo išlaidų atlyginimą.

Nagrinėjamu atveju sprendimas priimamas ne pareiškėjos naudai, todėl prašymas atlyginti bylinėjimosi išlaidas atmestinas.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 85–87 straipsniais, 88 straipsnio 1 punktu ir 132 straipsnio 1 dalimi,

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Lietuvos rytas“ skundą atmesti.

Sprendimas per vieną mėnesį nuo jo paskelbimo dienos apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant šiam teismui tiesiogiai arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėjai

Bronius Januška

Irena Paulauskienė

Donatas Vansevičius